

УДК 070: 316.455

DOI: <https://doi.org/10.18524/2308-3255.2023.29.300643>

СЕНСИТИВНА ЖУРНАЛІСТИКА ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ

Тетяна Тхоржевська,

канд. іст. наук,

завідувач кафедри нових медіа та медіадизайну

факультету журналістики, реклами та видавничої справи

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

e-mail: tvtchor@gmail.com

Стаття присвячена можливостям сенситивної журналістики щодо запобігання або припинення конфліктів. Розглядаються існуючі пропозиції, які спираються на міжнародний досвід, щодо застосування сенситивної журналістики як способу запобігання та припинення конфліктів: необхідність дослідити структурне й культурне насильство щодо певних груп; виявити всі групи, які є учасниками конфлікту; окреслити реальні інтереси цих груп; стати діалоговим майданчиком для конфлікуючих сторін. Окреслюються можливості використання технології сенситивної журналістики в сучасному українському контексті.

Ключові слова: сенситивна журналістика, конфліктно-чутлива журналістика, культурне насильство, структурне насильство, сенситивне інтерв'ю.

Актуальність дослідження. Постановка проблеми та її зв'язок із науковими і практичними завданнями.

Вже десять років поспіль в Україні триває збройний конфлікт, який наразі перебуває у стадії ескалації. Тому пошуки способів подолання є, звісно, актуальними. Проте збройний конфлікт є вже наслідком багатьох суспільних процесів. Будь-яке суспільство складається з багатьох різних соціальних, етнічних, культурних, професійних, конфесійних та інших груп. Суспільства сьогодні не являють собою моноліт, у якому різні групи сповідують однакові цінності та мають однакову картину світу. Чи обов'язковими є конфлікти між цими групами, що дійшли до відкритої фази і стали добре видимі усьому суспільству? Здається, ні: важливим показником дорослого й сформованого толерантного суспільства є саме вміння утримувати баланс між різними групами, не доводячи до відкритого конфлікту. Важливу роль у можливості подібного балансу відіграє журналістика, яку називають сенситивною або конфліктно-чутливою. Виходячи з цього актуальною видається проблема можливості застосування принципів сенситивної журналістики в українському контексті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Хоча сенситивна журналістика привертає до себе все більше уваги як практикуючих журналістів, так і науковців у галузі комунікації, на сьогодні не випадає говорити про добру представленість даного напрямку у дослідженнях. Аналізу можливостей сенситивного інтерв'ю присвячена робота П. Дворянин, де авторка звертає увагу на важливість емпатії до героя, психологічного стану журналіста, подальшого використання матеріалу для представлення аудиторії. До питань сенситивного інтерв'ю зверталися і журналісти-практики [1]. У форматі поради/тренінгів для молодих журналістів представлений матеріал Тетяни Трощинської та Лариси Денисенко «Сенситивне інтерв'ю – це згода журналіста стати майданчиком для версії людини» [4]. Авторки дають важливі поради молодим журналістам, проте з матеріалу також не зрозуміло: таке інтерв'ю слід оприлюднювати «як воно є» чи використовувати виключно як метод збирання інформації. Щодо сенситивної журналістики у ширшому розумінні, як способу подолання конфлікту, можна говорити про постановку такої проблеми в українському медіапросторі [3], створення методології і проведення моніторингу українського медіапростору щодо сенситивності стосовно окремих груп населення, пов'язаних з війною [2]. Тоді ж було розроблено посібник ОБСЄ, присвячений роботі журналістів в умовах конфлікту, в якому наведена значна кількість прикладів з усього світу і надано конкретні поради як щодо збирання конфліктно-чутливої інформації, так і щодо способів її поширення [8]. Нарешті, варто згадати поради Антонії Куп, яка звертає увагу на те, що діяльність журналістів у всьому світі досить часто призводить до розпалювання конфліктів, а не до їх припинення і надає поради щодо запобігання цієї практики і роботи, яка ставить сенситивну журналістику в ширший контекст, по-яснюючи, у який саме спосіб вона може допомогти подолати конфлікт [5; 6].

Мета і завдання дослідження.

Метою статті є огляд можливостей сенситивної журналістики щодо запобігання або припинення конфліктів. Для досягнення означеної мети необхідно виконати наступні завдання: по-перше, розглянути існуючі пропозиції щодо застосування сенситивної журналістики як способу запобігання та припинення конфліктів; по-друге, окреслити можливість використання методів сенситивної журналістики в сучасному українському контексті. Відповідно до поставлених завдань, виклад основного матеріалу поділено на 2 підрозділи.

Виклад основного матеріалу дослідження.

1. Принципи сенситивної журналістики як способу запобігання та припинення конфліктів.

Отож розглянемо поради щодо використання конфліктно-чутливої журналістики, надані міжнародними організаціями та фахівцями і складені на підставі накопиченого міжнародного досвіду.

У рекомендаціях ОБСЄ [8] окреслено загальні принципи роботи журналіста в умовах конфлікту. Під конфліктом розуміється переважно збройне протистояння. У зв'язку з цим надано поради щодо безпеки самого журналіста [8, 14]. Автори на підставі аналізу міжнародного досвіду зазначають, що в суспільстві, яке перебуває під загрозою насильницького конфлікту, журналісти діють в умовах «страху, загроз і протистояння сторони, які прагнуть контролювати ЗМІ» [8, 24]. Видання звертає увагу на те, що для висвітлення конфлікту саме якісна журналістика є важливою, оскільки забезпечує громадськість повною, достовірною та незаангажованою інформацією [8, 35]. Журналісти можуть впливати на процес припинення війни шляхом повідомлення про факти насильства та гуманітарних катастроф або шляхом залучення міжнародної уваги до воєнних дій. Але, разом з тим, журналісти можуть бути використані для ескалації конфлікту [8, 33]. Серед багатьох порад ОБСЄ в галузі чутливості до конфлікту виділимо поради, які належать Б. Шапіро і стосуються принципів представлення героя в журналістському тексті, присвяченому конфлікту: 1) кожна історія повинна бути представлена в ширшому контексті; 2) жертва в журналістському матеріалі повинна виглядати гідно; 3) не варто обтяжувати текст зайвими деталями; 4) увага до людських почуттів; 5) висвітлення війни через людські історії; 6) враховувати наслідки [8, 38].

Сенситивна журналістика (конфліктно-чутлива, журналістика миру) продовжує розвиватися і вдосконалюватися останніми роками. Антонія Куп, засновник Мережі журналістики миру та конфліктів, розповіла про ключові аспекти конфліктної журналістики та про те, як їх втілювати в журналістську практику. Авторка виділяє 18 принципів сенситивної журналістики, головні ідеї яких варто навести: 1) журналістика – це канал для спілкування в суспільстві, яке є занадто великим, щоб його члени могли спілкуватися безпосередньо. Це важливо, оскільки позбавлення людей доступу до незалежної надійної інформації послаблює демократію та здатність суспільства вирішувати конфлікти ненасильницьким і конструктивним шляхом; 2) опис конфлікту як боротьби двох сторін за одну мету створює логіку перетягування канату. Це призводить до ескалації через створення конкуренції та блокування співпраці. Це також недолік точності, оскільки конфлікти ніколи не бувають такими простими. У сенситивній журналістиці репортери визначають багато різних зацікавлених сторін. Замість того, щоб об'єднувати їх у дві партії, які протистоять одна одній, журналістам необхідно дослідити інтереси та потреби всіх сторін, надаючи всім однакову вагу незалежно від статусу або влади; 3) Журналісти не повинні спрощувати складні ситуації; замість цього необхідно досліджувати та пояснювати складність, шукаючи відповіді на питання: хто є зацікавленими сторонами? Які інтереси стоять за їхніми позиціями? Які у них мотивації? 4) відмовитися від погляду на журналістику як на розвагу; 5) Конфліктно-чутлива журналістика вимагає, щоб репортаж був орієнтований на процес, а не просто на події. Процесно-орієнтований репортаж включає історію подій, контекст, обставини та умови (тобто хахливі та від-

чайдушні умови життя кривдників, дискримінацію та маргіналізацію, втрату близьких через служби безпеки, міліцію тощо), Це особливо важливо, коли подія включає насильство; 6) Там, де є пряме насильство, є структурне та культурне насильство. Культурне насильство є частиною переконань і цінностей спільноти. Розуміння цих умов не служить виправданням для насильства, але дозволяє читачеві розпізнати справжні проблеми. І це може призвести до виявлення того, що «жорстка» відповідь часто не має сенсу, оскільки вона не зменшує, а радше посилює насильство; 7) звертати увагу не на позиції сторін, які вони озвучують, а на інтереси, які стоять за цими позиціями. У конфлікті позиції можуть бути непримиренними, а інтереси різних сторін конфлікту можуть знайти точку дотику; 8) вивчати кожну сторону конфлікту незалежно від владного й соціального статусу, не обмежуватися думкою еліт [5]; 9) варто вважати свою аудиторію розумною та активною; 10) розуміння конфлікту та його першопричин, а також здатність визначити структурне та культурне насильство як основу прямого насильства дозволяє читачеві оцінити різноманітність можливих рішень і відповідей на конфлікт. Такі матеріали об'єднують не лише погляди еліти, а й погляди людей, що сигналізує читачеві про те, що не лише політичні та військові лідери мають здатність впливати на ситуацію; 11) не ставати на бік пропаганди. У двосторонній геометрії немає нейтральної позиції, у тому числі для журналіста. Він за такого підходу завжди змушений стати на чиюсь сторону. Тоді журналіст прагне викрити пропаганду іншої сторони, але не помічають пропаганди з свого боку. Зосередженість на прямому насильстві, звинуваченні та спрощенні складних конфліктів схиляє журналістів до пропаганди. Оформлення конфлікту як круглого столу, навіпки, дозволяє журналісту мати незалежну позицію, у якій журналіст і, зрештою, читачі, стають набагато стійкішими до пропаганди; 12) конфліктно-чутлива журналістика не сприймає наратив справедливої війни. Замість того, щоб обговорювати, чому війна може бути виправдана, журналісти повинні зосередитися на вартості війни; вони розкривають справжнє обличчя війни, показуючи її вплив на всіх зацікавлених сторін; 13) виявлення структурного та культурного насильства як триггеру прямого насильства дозволяє розрізнити проблему та залучені сторони та запобігає демонізації окремих осіб та сторін конфлікту; 14) сенситивна журналістика провокує, критикує систему, яка допускає неправомірну поведінку, а не зосереджується на звинуваченні окремих осіб; 15) журналісти, чутливі до конфліктів, намагаються знайти нейтральні терміни або, якщо це важко, використовують терміни, якими групи називають себе; 16) сенситивні журналістські матеріали призводять до глибшого розуміння, а не до більших емоцій; 17) конфліктно-чутлива журналістика закликає репортерів уникати терміну «жертва». Під час конфлікту важливо визнати, що злочинець також є жертвою і нерідко жертви були злочинцями раніше; 18) для створення справжнього балансу зацікавлені сторони повинні мати рівні можливості для пояснення своїх потреб. При цьому представляти повинні не обов'язково політики, це можуть бути представники народу [6].

Отже, Антонія Куп у доступній формі подає основні принципи конфліктно-чутливої журналістики, які більш-менш інтенсивно впроваджуються в останнє десятиліття. Хоча виглядають вони досить логічно в контексті заявлених цілей, все ж таки уявити собі можливість застосування багатьох з них журналістами, які самі є стороною конфлікту з об'єктивних причин досить важко. Наприклад, неможливо уявити собі застосування принципу «злочинець також є жертвою».

Нарешті, важливим джерелом для опанування принципів сенситивної журналістики є підручник – практикум з конфліктно-чутливої журналістики [7]. Автори пропонують значно ширшу перспективу як розуміння конфлікту, так і способів його дослідження й подолання. Конфлікт у контексті сенситивної журналістики визначається ними як ситуація, коли двоє або більше людей мають або думають, що мають несумісні цілі і підривають потенціал досягнення мети один одного. Виділяючи три стадії конфлікту (поверхневий, латентний, відкритий), вони наполягають на необхідності для сенситивної журналістики визначення стадії конфлікту, оскільки це напряму впливає на подальший фокус висвітлення. У мирному суспільстві, вважають автори, – необхідно надавати голос шляхом оповідання особистих історій усім потенційно конфліктним групам. Інакше конфлікт переходить у латентний: у цьому випадку необхідно розкриття потреби конфлікуючих груп. [7, 45]. Нарешті, відкритий конфлікт – це відкрите, часто насильницьке, глибоко виражене вкорінене розчарування через незадоволену потребу чи мету. Під час ескалації конфлікту колективна ідентичність кожної сторони формується як протилежність особистості ворога. Групова лояльність також часто демонструється антагонізмом до ворога. Крім того, все частіше приписуються гарні якості до власної групи, тоді як погані якості все більше приписують ворогові, іноді доходячи до знелюднення ворога. З точки зору сенситивної журналістики, вважають автори посібника, необхідно розібратися саме з цим, детально вивчити всі нюанси подібної взаємної ідентифікації [7, 49]. Коли журналісти «дозволяють своєму медіа стати місцем для діалогу», вони таким чином полегшують взаємне розуміння сторін.

У підрозділі «Інструменти аналізу конфліктів у журналістиці» автори пропонують алгоритм роботи з конфліктом, техніку інструментів застосування для загального аналізу, перш ніж застосовувати їх для медійної практики. Спочатку необхідно визначити хронологію – збір фактів, виявлення прогалин у розумінні події в її контексті. Далі потрібно застосувати трикутник CSJ – заповнення прогалин і визначення структурних та культурних причини конфлікту. Це допоможе створити змістовну рамку для історії. Потім створюється карта акторів – визначення різних акторів та їх голосів. Нарешті варто провести аналіз цих голосів з погляду їхніх потреб та інтересів, що стоять за ними, таким чином розвиваючи стійкість проти пропаганди [7, 52 – 64]. В результаті, на думку авторів, мають створюватися сенситивні журналістські матеріали, які повинні викривати культурні та структурні причини, що стоять за вже очевидним, щоб допомогти «більш тонкому розумінню» аудиторії [7, 64].

Якщо коротко підсумувати поради, створені на ґрунті міжнародного досвіду, можна зазначити необхідність дослідити глибинний контекст, який включає структурне і культурне насильство щодо певних груп, яке передувало конфлікту; виявити всі групи, які є учасниками конфлікту, оскільки він не буває двостороннім; зрозуміти інтереси цих груп і як результат цих зусиль, медіа повинно стати цього стати діалоговим майданчиком для конфлікуючих сторін.

2. Застосування сенситивної журналістики в українському контексті.

Розглянемо сенситивність українського медіапростору, використовуючи матеріали моніторингу, проведеного ІМІ та ГО «Медіакритика» щодо чутливості українських медіа до окремих груп населення. Крім того, звернемо увагу на поради щодо сенситивного інтерв'ю, які вдалося віднайти як у науковому, так і в практичному дискурсах.

Керуючись пропозиціями ОБСЄ, український медіапростір намагався реагувати на запити конфліктної чутливості. Так, ще в 2015 році відбулася дискусія на тему: «Роль ЗМІ у розв'язанні конфлікту: українські реалії», на якій було представлено результати моніторингу телеканалів, онлайн та друкованих ЗМІ стосовно висвітлення тем, які мають відношення до конфлікту [3]. На форумі були представлені результати моніторингу. Так, ІМІ проводив упродовж місяця моніторинг п'яти друкованих та п'яти інтернет-видань загальноукраїнських, а також інтернет-видань у десяти регіонах. Результати дослідження: інформація про конфліктно-чутливі групи – 5 %. З цих матеріалів більшість присвячена бійцям АТО; трохи менше відсотка матеріалів стосується волонтерів та переселенців; зовсім відсутні матеріали, присвячені мешканцям окупованих територій. Результати дослідження, представлені ГО «Телекритика», яка аналізувала контент новин і ток-шоу 7 центральних та 20 регіональних телеканалів, демонструє схожі тенденції [3]. Таким чином, на думку дослідників, аудиторія отримує мало інформації щодо тих груп населення, які дотичні до війни і потребують більше уваги. Про причини означеного явища можна говорити окремо. Тут варто звернути увагу на інше. Згідно з методологією моніторингу, представленого ГО «Телекритика», виділено 7 цільових груп, які є «соціальними групами, дотичними до конфлікту». Це бійці АТО (мобілізовані та демобілізовані бійці, бійці добровольчих батальйонів, поранені військові та ті що побували у полоні, іноземні бійці, що воюють на боці України); внутрішньо переміщені особи; інша сторона конфлікту (проросійські сепаратисти, керівництво «ЛНР»/«ДНР»/адміністрація Криму, російські військові, що воюють на території України, іноземці-добровольці, що воюють на боці «ЛНР»/«ДНР»); мешканці окупованих територій; волонтери; родини військових; діти (будь-які, яких торкнувся конфлікт, незалежно від того, чи це діти переселенців, чи російські діти, чи діти бійців АТО чи інші) [2]. Сам перелік цих ЦГ дає можливість зрозуміти, кого саме вважають дотичними до конфлікту – це групи, які з'явилися в ході відкритої фази конфлікту. Тут не йдеться про дослідження структурного та

культурного насильства, яке передувало конфлікту. Так само не йдеться про вивчення всіх груп, які є учасниками конфлікту, оскільки він не буває двостороннім та зрозуміти інтереси цих груп, чого вимагають принципи сенситивної журналістики.

Важливою частиною сенситивної журналістики є сенситивне інтерв'ю. Сенситивне інтерв'ю, як зазначає Тетяна Трощинська, «це згода журналіста стати майданчиком для версії інтерв'ююваного. Треба дати можливість висловити свою позицію герою, навіть якщо сумнівається в правдивості» [4].

У порадах ОБСЄ, у підрозділі, присвяченому інтерв'юванню, підкреслюється декілька важливих аспектів: необхідність розуміння журналістом того факту, що людині важко говорити про травматичний досвід; надання можливості людині, якій ставляться запитання, самій обрати місце і час зустрічі; ймовірність декількох зустрічей замість одної; необхідність бути співчутливими, але разом з тим контролювати власні емоції, не ставити незручних питань; намагатися уникнути ситуації, коли співчуття до оповідача призводить до підтримки журналістом одної з сторін конфлікту, ділить світ по лінії свій/чужий [8, 51 – 55].

Важливим аспектом сенситивного інтерв'ю є допустимість монологічності («для чутливого контенту монолог є прийнятним, адже більше нагадує сповідь, формує простір довіри, де героя не перебиватимуть, а терпляче слухатимуть про пережите, яке, можливо, вперше вдалося оформити в слова» [1, 102]) та неможливість визначення чіткої кількості питань. Загалом усі, хто приділяє увагу цьому питанню, погоджуються в тому, що головним є не нашкодити людині, яка пережила травматичний досвід. Разом з тим, дивним виглядає, наприклад, пропозиція для журналістів «заздалегідь треба попередити про формат розмови – прямиий ефір чи запис» [1, 102]. Сенситивне інтерв'ю – це про довіру, уважне, емпатичне слухання іноді впродовж багатьох годин. Уся логіка такого інтерв'ю, здається, не може передбачати прямого ефіру.

Висновки і перспективи дослідження.

Отже, сенситивна журналістика може сприяти як запобіганню, так і (але значно меншою мірою – Т. Т.) подоланню відкритого конфлікту. Для цього створенню матеріалу повинно передувати ретельне вивчення контексту події, зокрема визначення всіх дотичних груп, елементів структурного і культурного насильства щодо них, визначення не зовнішніх позицій, а реальних інтересів означених груп і надати їм усім голос. Виходячи з результатів досліджень українського медіапростору, такі принципи не впроваджуються, хоча добре, що проблема чутливості ЗМІ до конфлікту хоча б поставлена. Так само позитивною тенденцією виглядає те, що сам принцип сенситивного інтерв'ю починає впроваджуватися, хоча прикрою виглядає відсутність чіткої межі між методом збору інформації і жанром інтерв'ю. Чітке встановлення цієї межі, розуміння сенситивного інтерв'ю виключно як методу збору інформації, на наш погляд, допомогло би краще усвідомити можливості саме такого типу інтерв'ю.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дворянин П. Сенситивне інтерв'ю: переживання колективної травми війни. *Вісник Львівського університету*. Серія Журналістика. 2023. Випуск 52–53. С. 99–108.
2. Методологія моніторингу конфліктно-чутливого висвітлення проблем соціальних груп, дотичних до конфлікту, в українських телевізійних ЗМІ. Координатор проєктів ОБСЄ в Україні, ГО «Телекритика», Київ, 2015. URL: https://ms.detector.media/_metodologiya/post/15322/2015-12-21-metodologiya-monitoryngu-konfliktno-chutlyvogo-vysvitlennya-problem-sotsialnykh-grup-dotychnykh-do-konfliktu-v-ukrainskykh-televiziynykh-zmi/ (дата звернення: 26.09.2023).
3. Роль ЗМІ у розв'язанні конфлікту: українські реалії. Укрінформ. 21.12.2015. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/1932863-rol-zmi-u-rozvyazanni-konfliktu-ukrajinski-realiji-zala-2.html> (дата звернення: 26.09.2023).
4. Трощинська Т. «Сенситивне інтерв'ю – це згода журналіста стати майданчиком для версії людини». *Офіційний сайт ЧНУ*. 21 грудня 2019 р. URL: <https://cdu.edu.ua/news/tetiana-troshchynska-sensytyvne-interviu-tse-zhoda-zhurnalista-staty-maidanchykom-dlia-versii-liudyny.html> (дата звернення: 22.10.2023).
5. Koop A. Conflict Sensitive Journalism. A Toolbox for High Quality Conflict and Crisis Reporting. P. I. 2018. URL: <https://www.thepeacebuildingpractitioner.org/2018/06/13/peace-journalism-conflict-journalism-key-principles-part-i/> (дата звернення: 28.09.2023).
6. Koop A. Conflict Sensitive Journalism. A Toolbox for High Quality Conflict and Crisis Reporting. P. II. 2018. URL: <https://www.thepeacebuildingpractitioner.org/2018/08/01/peace-journalism-conflict-journalism-key-principles-part-ii/> (дата звернення: 28.09.2023).
7. Conflict-Sensitive Journalism Teaching Guide: Philosophy and Practice. Editors Ed Karlon Rama, Katja Gьrten. Forum ZFD. 65 p. URL: <https://www.forumzfd.de/system/files/document/Philosophy%20and%20Practice.pdf> (дата звернення: 29.10.2023).
8. Conflict sensitive journalism: best practices and recommendations: Посібник рекомендацій для працівників ЗМІ. К.: «Компанія ВАІТЕ», 2016. 118 с.

UDC 070: 316.455

DOI: <https://doi.org/10.18524/2308-3255.2023.29.300643>

SENSITIVE JOURNALISM AS A CONFLICT SETTLEMENT TECHNOLOGY

Tetiana Tkhorzhevskya,

PhD (History), Associate Professor at the Department of New Media and Media Design
Faculty of Journalism, Advertising, and Publishing
Odesa I. I. Mechnikov National University
e-mail: tvtchor@gmail.com

The article is devoted to the possibilities of sensitive journalism in preventing or ending conflicts. Existing proposals based on international experience regarding the use of sensitive journalism as a way to prevent and end conflicts are considered: the need to investigate structural and cultural violence against certain groups; identify all groups that are participants in the conflict; outline the real interests of these groups; to become a dialogue platform for conflicting parties. Conflict is defined by specialists in sensitive journalism as a situation when two or more people, groups of people, have or think they have incompatible goals and undermine the possibility of achieving each other's goals. When creating journalistic material taking into account the methods of sensitivity, it is first necessary to determine the stage of the conflict (superficial, latent, open), as it affects the further focus of the illumination. Experts advise giving voice by telling personal stories to all potentially conflicted groups. If the conflict has entered the latent stage, it is necessary to reveal the needs of the conflicting groups. Open conflict is an open, often violent, deeply expressed, deep-seated frustration with an unmet need or goal. As the conflict escalates, the collective identity of each side is formed as the opposite of the enemy's personality. From the point of view of sensitive journalism, it is necessary to study in detail all the nuances of such mutual identification. Further, when journalists "allow their media to become a place for dialogue," they thereby facilitate mutual understanding between the parties.

Further, the article outlines the possibilities of using the technology of sensitive journalism in the modern Ukrainian context. This has gained relevance in connection with Guided by the OSCE proposals, the Ukrainian media space tried to respond to requests of conflict sensitivity. In particular, central and regional online media and television content were monitored. Research results: central and regional online media in 2015 provided 5% of information about social groups related to the conflict. Most of the materials were devoted to fighters; less than 1% to volunteers and immigrants; materials dedicated to the residents of the occupied territories are completely absent. The results of the television content research show similar trends. The analysis of the target groups that were studied in the course of monitoring makes it possible to understand that these are groups that

appeared already during the open armed conflict. Thus, unfortunately, we cannot talk about the awareness of the need to investigate and understand the situation of cultural and structural violence that preceded the conflict, to take into account the interests of all interested groups and to have a deep understanding of the context.

Separately, such a basic thing for conflict-sensitive journalism as a sensitive interview should be mentioned. Ukrainian journalists and specialists in the field of communication began to pay attention to him mainly during the large-scale invasion of 2022. Although the basic principles of a sensitive interview are somewhat clear, it is a pity that there is no clear line between the interview as a genre and as a method of gathering information. Clearly establishing this boundary, understanding the sensitive interview exclusively as a method of gathering information, in our opinion, would help to better understand the possibilities of this type of interview.

Keywords: sensitive journalism, conflict-sensitive journalism, cultural violence, structural violence, sensitive interview.

REFERENCES:

1. Dvoryanyn, P. (2023) A sensitive interview: experiencing the collective trauma. *Visnyk of the Lviv University. Series Journalism*. 2023. Issue 52–53. P. 99–108 [In Ukrainian].
2. Methodology for monitoring conflict-sensitive coverage of the problems of social groups related to the conflict in Ukrainian television media. Coordinator of OSCE projects in Ukraine, NGO «Telekritika». 21.12.2015. Kyiv, 2015 (accessed: 26.09.2023) [In Ukrainian].
3. The role of mass media in conflict resolution: Ukrainian realities. *Ukrinform*. 21.12.2015 (accessed: 26.09.2023) [In Ukrainian].
4. Troshchynska, T. (2019) «A sensitive interview is a journalist's consent to become a platform for a human version». Source: cdu.edu.ua. *Website of Bohdan Khmelnytskyi Cherkasy National University* (accessed: 22.10.2023) [In Ukrainian].
5. Koop, A. (2018) Conflict Sensitive Journalism. A Toolbox for High Quality Conflict and Crisis Reporting. P. I. 2018. URL: <https://www.thepeacebuildingpractitioner.org/2018/06/13/peace-journalism-conflict-journalism-key-principles-part-i/> (accessed: 28.09.2023) [In English].
6. Koop, A. (2018) Conflict Sensitive Journalism. A Toolbox for High Quality Conflict and Crisis Reporting. P. II. 2018. URL: <https://www.thepeacebuildingpractitioner.org/2018/08/01/peace-journalism-conflict-journalism-key-principles-part-ii/> (accessed: 28.09.2023) [In English].
7. Conflict-Sensitive Journalism Teaching Guide: Philosophy and Practice. Editors Ed Karlon Rama, Katja Gьrten. *Forum ZFD*. 65 p. URL: <https://www.forumzfd.de/system/files/document/Philosophy%20and%20Practice.pdf> (accessed: 29.10.2023) [In English].
8. Conflict sensitive journalism: best practices and recommendations: Guide to recommendations for media workers. K.: Vaite Company, 2016. 118 p. [In English].